

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-09- Nr.
Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. rugsėjo 27 d. 11.00–11.45 val. nuotoliniu būdu (pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas).

Posėdžio pirmininkė – Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkė.

Posėdžio sekretorė – Loreta Naraškevičienė, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Gyventojų apsaugos organizavimo skyriaus vyriausioji specialistė.

POSĖDŽIO DALYVIAI:

VESK nariai:

Giedrė Balčytytė, Vyriausybės kanclerė (komisijos pirmininkės pavaduotoja), Arvydas Anušauskas, krašto apsaugos ministras, Evelina Dobrovolska, teisingumo ministrė, Arūnas Dulkys, sveikatos apsaugos ministras, Saulius Greičius, PAGD direktorius, Simonas Kairys, kultūros ministras, Rustamas Liubajevs, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vadas (toliau – VSAT), Kęstutis Navickas, žemės ūkio ministras, Monika Navickienė, socialinės apsaugos ir darbo ministrė, Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, Gintarė Skaistė, finansų ministrė.

Kiti asmenys:

Eglė Gasiūnaitė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos vyriausioji patarėja teisės klausimais, Laura Juozaitytė, Vyriausybės kanclerės patarėja, Vitalij Dmitrijev, vidaus reikalų viceministras, Darius Domarkas, LR Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) Viešojo saugumo politikos grupės vadovas, Mindaugas Bajarūnas, VRM Strateginės komunikacijos skyriaus vedėjas, Božena Zaborovska – Zdanovič, VRM Strateginės komunikacijos skyriaus patarėja, Giedrius Griška, Turto valdymo ir ūkio departamento prie VRM direktorius, Mindaugas Kanapickas, PAGD direktoriaus pavaduotojas, Darius Kvedaravičius, aplinkos viceministras, Albinas Zanavičius, energetikos viceministras, Vilmantas Vitkauskas, LR Krašto apsaugos ministerijos (toliau – KAM) Gynybos politikos grupės vadovas, Monika Mertinaitė, KAM Gynybos politikos grupės vyresnioji patarėja, Artūras Radvilas, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininko pavaduotojas operacijoms, Jurgita Grebenkoviėnė, LR Sveikatos apsaugos ministerijos kanclerė, Aušra Juodaitienė, LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Administravimo departamento direktorė, Ramūnas Dilba, LR Susisiekimo ministerijos kancleris, Julius Lukošius, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kancleris, Valstybės saugumo departamento atstovas.

POSĖDŽIO DARBOTVARKĖ:

1. Ekstremaliosios situacijos dėl masinio užsieniečių antplūdžio apžvalga, aktualiausi iššūkiai ir sprendimai.

Pranešėjas – Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie LR Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) vadas.

2. Valstybės sienos dengimo vielinės tvoros „Concertina“ užtvaru apžvalga ir sprendžiami klausimai.

Pranešėjai – Lietuvos kariuomenės atstovas, Turto valdymo ir ūkio departamento prie LR Vidaus reikalų ministerijos atstovas.

POSĖDŽIO EIGA:

Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, VESK pirmininkė, pristatė posėdžio darbotvarkės klausimus ir jų aktualumą, posėdis pradėtas.

1. SVARSTYTA: Ekstremaliosios situacijos dėl masinio užsieniečių antplūdžio apžvalga, aktualiausi iššūkiai ir sprendimai.

Rustamas Liubajevs, VSAT vadovas, pristatė esamą situaciją bei jai suvaldyti įvykdytas, vykdomas ir planuojamas vykdyti priemones. Informuota apie nuo š. m. pradžios sulaikytų neteisėtų migrantų, kirtusių Lietuvos Respublikos (toliau – LR) sieną iš Baltarusijos Respublikos (toliau – BR) pusės skaičių ir kilmės šalis (didžiausias skaičius fiksuotas š. m. liepos mėn., pagal pilietybę pirmavo Irako piliečiai). Apžvelgtos pagrindinės tendencijos įsigaliojus 2021-08-02 LR Vidaus reikalų ministro valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo sprendimui Nr.10V-20 „Dėl masinio užsieniečių antplūdžio pasienio ruožo teritorijose prie Lietuvos Respublikos valstybės sienos su Baltarusijos Respublika valdymo ir valstybės sienos apsaugos sustiprinimo“. Konstatuota, kad sulaikytų ir neįleistų neteisėtų migrantų skaičius sumažėjo, tačiau migracijos spaudimas iš BR vis dar išlieka didelis. Stebimas neteisėtos migracijos srautų pasikeitimas – padaugėjo sulaikytų neteisėtų migrantų skaičius Latvijos ir Lenkijos Respublikose, suintensyvėjo neteisėta antrinė migracija. Viso nuo š. m. rugpjūčio mėn. iki šios dienos į LR neįleisti (nukreipti) 2833 asmenys.

R. Liubajevs taip pat informavo apie situaciją neteisėtų migrantų apgyvendinimo vietose (esamų ir užimtų/laisvų apgyvendinimo vietų atskiruose padaliniuose ir savivaldybėse skaičių bei vykdomą asmenų perkėlimą). Akcentuota, kad iš esmės išspręstas neteisėtų migrantų perkėlimas iš palapinių į šiltas patalpas, visos pažeidžiamos asmenų grupės apgyvendintos palankiomis sąlygomis, tačiau apgyvendinimo sąlygų gerinimas vis dar lieka prioritetas.

Paminėtos ekstremaliosios situacijos valdyme dalyvaujančios ir prisidėjusios mūsų šalies ir kitų šalių pajėgos bei jų atliekamos pagrindinės funkcijos, vykdamas valstybės sienos apsaugą. Tai – Lietuvos kariuomenės, policijos, valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, Kalėjų departamento prie LR teisingumo ministerijos, Lietuvos šaulių sąjungos pajėgos, FRONTX, Lenkijos Respublikos sienos apsaugos tarnybos ir policijos, Vokietijos federalinės policijos, Estijos Respublikos kariuomenės ir Slovėnijos Respublikos policijos pajėgos.

Pranešimą papildė ekstremaliosios situacijos valdyme dalyvaujančios remiančiosios institucijos.

Arvydas Anušauskas, krašto apsaugos ministras, pristatė KAM ir Lietuvos kariuomenės teiktos paramos pobūdį ir mastą. Išreikštas poreikis suderinti tolimesnius veiksmus dėl Lietuvos kariuomenės pajėgumų įsitraukimo ir panaudojimo užtvaros (sienos) statyboms pasienyje.

Monika Navickienė, socialinės apsaugos ir darbo ministrė, apžvelgė kylančius iššūkius, sprendžiant nelegalių migrantų, ypač pažeidžiamų grupių, apgyvendinimo klausimus, akcentuotas saugumo sustiprinimas. Aptarti sunkumai dėl sveikatos paslaugų prieinamumo (ypač – sunkiomis ligomis sergantiesiems) ir jų finansavimo, bei LR Sveikatos apsaugos (toliau – SAM) ir LR Finansų ministerijos pozicijos aktualumas sprendžiant minėtas problemas.

Jurgita Grebenkovienė, SAM kanclerė, papildė, jog esminės problemos kyla dėl antrinio ir tretinio lygio paslaugų teikimo, dėl medicininių paslaugų teikimo pobūdžio, masto bei finansavimo. Informuota apie SAM priimtus sprendimus ir taikomas priemones susidariusiems sunkumams spręsti (konsiliumai;

tretinio lygio ligoninių tinklas ir jų įtraukimas į paslaugų teikimo koordinavimą; būtinųjų paslaugų imties apsibrėžimas ir kt.).

Paminėtas neteisėtų migrantų grąžinimo į jų kilmės šalis klausimas. Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, VESK pirmininkė, apibendrinu, akcentuodama, kad esant iš esmės išspręstam apgyvendinimo klausimui, šiuo metu būtina skirti didelį dėmesį efektyvaus asmenų grąžinimo proceso užtikrinimui, tam skiriant pagrindines pajėgas bei resursus, itin svarbus LR Užsienio reikalų ministerijos įsitraukimas.

NUTARTA:

1. Konstatuoti, kad paskelbta ekstremalioji situacija dėl masinio užsieniečių antplūdžio šiuo metu yra stabilizuota.

2. Pritarti tikslingumui tęsti ekstremaliosios situacijos valdymą, taikant pasiteisinusias priemones dėl valstybės sienos apsaugos sustiprinimo (stabdant neteisėtų migrantų patekimą į Lietuvos Respubliką nenustatytose vietose), tam skiriant pakankamai pajėgų, dėl apgyvendinimo vietų stambinimo, taip pat diegiant fizinį barjerą.

3. Pavesti apgyvendinimo vietas administruojančioms institucijoms:

3.1. apgyvendinimo vietose vykdyti proaktyvų, pažangų ir įtraukų administravimą, įskaitant apgyvendintų asmenų suskirstymą ir atskirą apgyvendinimą atsižvelgiant į kultūrinius aspektus, taip pat pagal galimybes užtikrinant apgyvendintų asmenų bendruomenių įtraukimą į administravimo procesus;

3.2. stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą, taip pat bendradarbiavimą ir su nevyriausybinėmis organizacijomis, siekiant užtikrinti sklandų apgyvendintų asmenų esminių poreikių tenkinimą (visų pirma klimato sąlygas atitinkančios apgyvendinimo sąlygos, taip pat maitinimas, sveikatos priežiūra, užimtumas, švietimas ir kita);

3.3. ypatingą dėmesį skirti pažeidžiamoms asmenų grupėms.

4. Akcentuoti poreikį išspręsti PSDF lėšomis finansuojamų sveikatos paslaugų teikimo užsieniečiams kompensavimą iš valstybės biudžeto klausimą.

5. Akcentuoti būtinybę užtikrinti grąžinimo procedūrų efektyvumą ir pavesti:

5.1. VSAT – užtikrinti asmenų, norinčių grįžti į kilmės valstybes, operatyvų identifikavimą, atskyrimą ir atskirą apgyvendinimą;

5.2. Migracijos departamentui prie VRM (toliau – MD) – skirti pakankamai pajėgumų, siekiant užtikrinti grąžinimo procedūrų operatyvumą ir sklandumą;

5.3. VSAT, MD ir LR Užsienio reikalų ministerijai – užtikrinti tamprą bendradarbiavimą, sprendžiant grąžinimo klausimus.

5.4. Grąžinimo procedūrose dalyvaujančioms institucijoms – užtikrinti tinkamą ir savalaikį asmenų informavimą apie priimtus sprendimus.

Sprendimams pritarta bendru sutarimu.

2. SVARSTYTA: Valstybės sienos dengimo vielinės tvoros „Concertina“ užtvaru apžvalga ir sprendini klausimai.

Artūras Radvilas, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininko pavaduotojas, VESK dalyvius supažindino su atliekamais darbais ir kylančiais iššūkiais, dengiant valstybės sieną vielinės tvoros „Concertina“ užtvaru. Akcentuota, kad viela „Concertina“ būna skirtingos kokybės, todėl, atsižvelgiant į jos fizines savybes, ji diegiama didesniu tankumu (mažesniais tarpais tarp kilpų), nei iš pradžių planuota. Mažesnis tankumas lemia, kad apatinė užtvaro dalis neišlaiko viršutinių dalių, ir tokiu būdu sumažinamas užtvaro efektyvumas. Taip pat didesnis tankumas sumažina užtvaro įveikimo riziką, kas yra aktualu

siekiant užtikrinti efektyvią valstybės sienos apsaugą. Pastebėta ir tai, kad dalis turimos vielos „Concertina“ yra visiškai netinkama diegimui, todėl ji nenaudojama.

A. Bilotaitė papildė, informuodama, apie atliekamus ir jau atliktus darbus, jų mastą ir pajėgumus bei numatomus atlikti darbus (šiuo metu užtvaramą diegia kariai, PAGD pareigūnai ir 3 privačios bendrovės), tuo pačiu padėkodama visiems už aktyvų įsitraukimą. Atkreiptas dėmesys, kad dėl paminėtų tvoros montavimo ypatumų atsirado didesnis vielinės tvoros poreikis, nei buvo numatyta.

Giedrius Griška, Turto valdymo ir ūkio departamento prie VRM direktorius, pranešimą papildė, kad šiuo metu yra įdiegta 39,8 km užtvaramo, per dieną nutiesiama apie 1,2 km. Viso įsigytos ir gautos vielos kiekis – 516 km. Atsižvelgiant į UAB „EPSO-G“ įsitraukimą įrengiant fizinį barjerą prie valstybės sienos, bendras „Concertinos“ užtvaramo ilgis, įrengtinas pažeidžiamiausiame valstybės sienos ruože, yra 82 km. Atsižvelgiant į Lietuvos kariuomenės pateiktą problematiką, šiuo metu turimos pjaunančios vielos atsargų užteks įrengti 5-7 km fizinio barjero. Likusiam maždaug 37 km pasienio ruožui uždengti „Concertina“ reikės papildomai 222-296 km pjaunančios vielos.

A. Bilotaitė apibendrino, kad nelegalios migracijos grėsmė nedingo, todėl būtina užtikrinti vielinės tvoros „Concertina“ užtvaramo diegimo darbų tęstinumą.

NUTARTA:

1. Konstatuoti, kad atsižvelgiant į objektyvius gautos vielos „Concertina“ fizines savybes ir kokybinius skirtumus bei siekiant įdiegti efektyvų vielinės tvoros „Concertina“ užtvaramą, jį diegiant sunaudojama daugiau vielos „Concertina“, nei buvo prognozuota.

2. Imtis visų reikalingų priemonių, siekiant užtikrinti reikalingų medžiagų (vielos „Concertina“, stulpų, tvirtinio elementų ir kt.) tiekimo ir darbų vykdymo tęstinumą, kad būtų pabaigtas vielinės tvoros „Concertina“ užtvaramo diegimas identifikuotame pažeidžiamiausiame 82 km valstybės sienos ruože.

3. Atsižvelgiant į pirkimų dėl vielinės tvoros „Concertina“ užtvaramo diegimo valstybės sienos ruožuose eigą, nustatyta tvarka įvertinti galimybes pratęsti Lietuvos kariuomenės ir PAGD dalyvavimą diegiant „Concertina“.

4. Konstatuoti poreikį skirti papildomų lėšų, kad būtų užtikrintas vielinės tvoros „Concertina“ užtvaramo įdiegimas pažeidžiamiausiame 82 km valstybės sienos ruože.

Sprendimams pritarta bendru sutarimu.

Vidaus reikalų ministrė,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkė

Agnė Bilotaitė

Posėdžio sekretorė

Loreta Naraškevičienė